

БЪРЗА И БАВНА МОДА ПРИ АКСЕСОАРИТЕ

Елена ТОДОРОВА

leni.art@abv.bg

Департамент "Дизайн", Нов Български Университет, София, България

РЕЗЮМЕ

Предмет на настоящата статия е анализ на аксесоари, като елемент на модата или по-точно, като елемент на разграничение между "бърза" и "бавна" мода. Типичните стилове на тези два аспекта на мода са описани и техните специфични характеристики са посочени. Функционалността на бижута е анализирана, като отличителен елемент на една или друга модна категория. Основните характеристики са определени на чиято основа бижу може да бъде отнесено към една или към друга модна категория.

Ключови думи: "бърза" модата "бавна" мода, аксесоари

"FAST" AND "SLOW" FASHION OF ACCESSORIES

Elena TODOROVA

ABSTRACT

The subject of this article is an analysis of accessories as an element of fashion, or, more precisely, as an element of distinction between "fast" and "slow" fashion. The typical styles of these two aspects of fashion have been described, and their particular features have been pointed out. Jewelry functionality has been analysed as an element of distinction for referring to one or to another fashion category. The main features have been determined on whose basis a piece of jewelry can be referred to one or to another fashion category.

Key words: "fast" fashion, "slow" fashion, accessories

Разнообразието в предпочитанията, гледните точки и подходите към облеклото и неговите елементи предполагат значително, несравнимо с предходни исторически периоди разнообразие от модни тенденции. Тяхното обобщаване може да се осъществи по различни "разделителни" линии, но като основна сред тях може да се разглежда линията на "бързата" и "бавната" мода¹.

Под термина "бърза" мода се разбират онези модни тенденции, които се заменят често през определен, кратък период от време. Честа смяна на модата може да бъде дори до шест пъти в годината.

¹ Резюме от доклада на Т. Молева. Семинар "Модата по време на криза - бързи и бавни обороти". 2009 г.

Като правило този тип модни тенденции се предлагат от фирми на средния, а понякога и от високия жанр. Бързата мода използва значително разнообразие от стилове, жанрове и материали като понякога може да съчетава и "несъчетаеми" стилове и материали. Именно това разнообразие и висока степен на динамика прави този тип модни тенденции особено привлекателни за широк диапазон от потребители.

Бързата мода има свойството да експериментира, да създава както актуални за определени тенденции и течения образци, така и такива, които просто отговарят в най-висока степен на конкретните условия. Динамиката на разпространение на този тип модни аксесоари е изключително висока. Заедно с това бързата

мода "завзема" някои от категориите потребители за кратък период от време. Тя не предполага продължителна привързаност към стил, форма, избор на цетова гама или някакъв символизъм. Отказа от продуктите на бързата мода е също толкова бърз, колкото и ориентацията към тази модна тенденция. Причината за това е, че този тип модни артикули имат за източник моментното желание на потребителя, който рядко се замисля за дълбокото смислово значение на този тип мода. Изборът по-скоро е свързан със спонтанно възникнало желание, моментно настроение или някаква форма на ситуативно решение.

"Бавната" мода при аксесоарите има както различен източник, така и различна по своя характер ориентация. При нея водещо значение има привързаността към определена традиция, придобиваща в отделни моменти символна стойност. Този тип модни тенденции подчертава утвърден с годините статут, който също търпи определени промени през годините, но те са бавни и постепенни.

"Бавната" мода се променя в зависимост от съществуващите тенденции за въвеждането на нови материали, елементи и ситуативно удобство, като следва противоположна на "бързата" мода логика - при нея не материала или ситуацията определят конкретното дизайнерско решение, а конкретният дизайн, постепенно и първоначално единствено в детайлите, започва да се адаптира към новостите в производството или интереса на потребителите.

"Бавната" мода винаги е свързана с определена "идея", която тя следва неотстъпно, като включва в рамките на тази идея нови технически или дизайнерски решения. Този тип мода може да се определи като "цикличен", подчинен на принципа, че "всичко ново е добре забравено старо".

Елементите на "бавната" мода могат да бъдат проследени най-напред в областта на облеклото, където тя следва принципа за "базисно" облекло. Заедно с това в нейният обхват могат да се включат и всички елементи на аксесоарите. Това се отнася както към избора на техния дизайн, така и към избора на материалите, от които тези аксесоари са изработени.

Елементите на бавната мода притежават и една друга характеристика. Те в повечето случаи представляват отражение на възприятията на човека, който използва този тип мода.

Затова всеки елемент от облеклото, вида, аксесоарите подчертава определен класически подход. Съчетанието на определени решения с класически характер рядко излиза извън определени "границы", които следват конкретна тенденция.

"Бързата" и "бавната" мода намират своето широко приложение при дизайна на различните видове аксесоари. Това се отнася както към материалите от които те се изработват, така и към дизайна им.

Както се посочи по-горе, всяка от тези тенденции съдържа системни характеристики, които не могат да не намерят отражение в аксесоарите като елемент от външния вид на съответния човек. Съществена част от аксесоарите са различните видове бижута. Те се включват в общите, системни характеристики на "бързата" и "бавната" мода.

Като основна характеристика на "бързата" мода при бижутата е широкия, нетрадиционен диапазон на използваните материали, форми, модели и начини на използване. "Бързата" мода е много динамична, затова при създаването на бижута понякога се подчертава небрежността, преходността на определени артикули (*Фигура 1*). Основният стремеж е да се намери такова съчетание на материал, форма и място на бижутото, което да концентрира вниманието върху него. Този стремеж може да се наблюдава както при цетовата гама, "съчетанието на несъчетаемото", в редица случаи целенасочено "грубата" форма на определен елемент, който при по-близко "запознанство" с него поражда със своята прецизност при изработката и използването на най-модерни технологии.

Фигура 1 Колие от 1965 г.

Пример за навлизане на еkleктиката при бижутата.

Динамиката на "бързата" мода предполага в по-малка степен първоначално съчетаване на различните елементи. Тя не е толкова прецизна и консервативна при намиране на мястото на бижутото върху облеклото. Това предполага възможността за "рекомбинация" на бижутата от бързата мода. Те не стават задължителен елемент на конкретен стил, а са отделен, обособен израз на индивидуалността, който може да бъде използван при различни елементи на дрехите и аксесоарите².

Достатъчен е бегъл поглед върху това, което може да се определи като "бърза" мода в бижутерията, за да се установят основните характеристики: за разлика от "бързата" мода при дрехите, както и при другите аксесоари, при бижутерията възможните варианти на използване са значително повече (напълно естествено с оглед на това, че в повечето случаи става дума за авторска изработка); широко използване на различни материали (*Фигура 2*); полифункционалност при използването им.

Фигура 2 Използване на различни материали

Към категорията на бързите стилове могат да се отнесат:

1. Арт-дизайна (*Фигура 3*);

Фигура 3 Арт-дизайн

В повечето случаи може да бъде причислен към категорията на "бързата" мода достатъчно условно, като се има предвид устойчивия му

² Campbell J. Steampunk Style Jewelry. Creative Publishing. 2009. P.54.

характер от 60-те години на миналия век. Въпреки това той с основание се включва в тази категория;

2. Стиймпънк (*Фигура 4*), чиито изделия са неординарни, изработват се като правило от метал и се характеризират с многобройни механизми.

Фигура 4 Стиймпънк

Тези бижута са крайно нестандартни, концентрират вниманието на околните и така изпълняват една от основните функции на бързия дизайн при бижутата.

3. Един от най-ярките представители на стиловете в тази категория са различните варианти на сецесиона (*Фигура 5*). Широката гама на възможностите, които този стил предполага, позволяват неговото пълноценно включване в изделията на "бързата" мода. Разнообразието и широките възможности за реализация включват в него всякакви, дори и най-нестандартни решения³.

Фигура 5 Сецесион

³ Salamony S. 1000 Jewelry Inspirations. Quarry Books. 2011M. P.22.

Вариантите на "бавната" мода се подчиняват на по-различни характеристики. Описаните по-горе признаци на този тип модни тенденции намират своето отражение и в аксесоарите, и по-специално при бижутата³.

При "бавната" мода в бижутата значение има както материала от който те са произведени, така и дизайна, който в повечето случаи може да се "побере" в разбирането за класически форми. Тази особеност е в унисон с "бавната" мода при всички аксесоари. От съществено значение е всеки елемент от тях да намира своето място, да е част от общата композиция на външния вид на своя притежател. При това направление накити е важно материалите да са от най-високо качество: благородни метали и скъпоценни камъни. Тези скъпи материали гарантират на бижутата трайност във времето. Това е особено характерно за всички аксесоари от "бавната" мода - непреходност през годините, висока стойност, която не се влияе от финансовите условия на дадена държава. Много често накити, отговарящи на характеристиката за "бавна" мода са вид капиталовложение, което винаги е печелившо.

Дизайнерските решения при "бавната" мода са достатъчно добре известни (**Фигура 6**), при това навлизането на нови елементи е изключително бавно, като това особено важи за бижутата.

Фигура 6 Комплект бижута класически стил

"Бавната" мода в бижутерията основно е представена от класическия стил. Този стил, използвайки цялото разнообразие на форми и материали се запазва "на мода" практически винаги. Благодарение на удобството и навика към възприемането на този стил, той относително слабо се поддава на каквито и да е промени. Разбира се в рамките му могат да съществуват различни варианти, но те в повечето случаи са различни комбинации от вече съществуващи дизайнерски решения.

Характерни за класическият стил са елегантността, хармонията и красотата. Този стил проявява "сдържаност" във всичко - цветовата гама, формата и обема. Широтата на използване на този стил се определя и от това, че за него на практика не съществуват възрастови или друг тип ограничения.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Резюме от доклада на Т.Момекова. Семинар "Модата по време на криза - бързи и бавни обороти". 2009 г.
- [2] Campbell J. Steampunk Style Jewelry. Creative Publishing. 2009.
- [3] Salamony S. 1000 Jewelry Inspirations. Quarry Books. 2011